

‘Фарел’ та ‘Поліська 90’. Розподіл на фракції відбувався за допомогою лабораторних сит круглої (за шириною зернівки) та продовгуватої (за товщиною зернівки) формою. Дослідження проводили в лабораторії кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика НУБіП України.

Розподіл зерна пшениці сорту ‘Поліська 90’ за товщиною вказав на найбільший схід із сита 2,5x20 мм – 63%, дещо менше був схід із сита 3,0x20 мм – 33%. Значно менші були сходи зерна із сита 2,2x20 мм – 3% та із сита 2,0x20 мм – 1%.

Розподіл зерна даного сорту за шириною характеризувався найбільшим сходом зерен із сита діаметром 3,5 мм – 52 %, значно менше були сходи з сита 3 мм – 22% та із сита 3,75 мм – 19 %. Незначні показники сходу зерна були з сита діаметром 4,0 мм – 4% та із сита 2,5 мм – 3 %.

Під час розподілу зерна пшениці сорту ‘Фарел’ за товщиною відмічені найвищі показники

сходу, також, із сита розміром 2,5x20 мм – 72%, суттєво менше був схід із сита 3,0x20 мм – 13% і із сита 2,2x20 мм – 10% та найменшим із сита 2,0x20 мм – 5%.

Розподіл зерна даного сорту за шириною характеризувався найбільшим сходом зерен із сита діаметром 3,5 мм – 44%, дещо менше був схід із сита 3 мм – 32 % та ще менше із сита 3,75 мм – 15%. Незначні показники сходу зерна були з сита діаметром 4,0 мм – 2% та із сита 2,5 мм – 7%.

Таким чином розподіл зерна пшениці досліджуваних сортів на фракції за товщиною та шириною характеризується однаковою тенденцією, зокрема найбільші показники отримуємо із сходів сит 2,5x20 мм та 3,5 мм. Проте за товщиною більші відсотки крупніших фракцій (3,0x20 та 2,5x20) має зерно сорту ‘Поліська 90’ (в сумі 96%), а за шириною зерно даних має майже однакові значення.

УДК 631.53.02:633.854.78

Ящук Н.О., кандидат с.-г. наук, доцент

Костенко О.О., студент

Волянський О.В., студент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: yazchsuk@gmail.com

ВМІСТ ОЛІЇ ТА КИСЛОТНЕ ЧИСЛО ОЛІЇ В НАСІННІ СОНЯШНИКА РІЗНИХ ФРАКЦІЙ СОРТУ ‘СУР’ ТА ГІБРИДУ ‘НК НЕОМА’

Сортові особливості, поряд з іншими агротехнічними прийомами, є одними із найважливіших факторів, що мають вагомий вплив на вміст та якість олії в насінні соняшника. З кожним роком у нашій країні зростає кількість зареєстрованих сортів та гібридів соняшника. На сьогодні їх кількість сягає 50, кожен з яких має властиві лише йому біологічні ознаки, певні особливості в технології виробництва та якості насіння. Також, різні вчені дають суперечливі дані, щодо впливу фракційного складу насіння соняшника на вихід олії та її якість.

Тому, метою наших досліджень було порівняння показників вмісту олії та кислотного числа олії в насінні соняшника сорту ‘Сур’ і гібриду ‘НК Неома’ та їх різних фракцій. За контроль була взята вся маса насіння, з якою порівнювали фракції 5,0-5,5 мм та 3,5-4,5 мм. Насіння соняшник було вирощене в ПП ‘Санжари-Агросвіт’ Полтавської області за стандартною інтенсивною технологією.

Так-як основне призначення наших досліджуваних зразків насіння соняшника – використання для переробки на олію, найважливішим технологічним показником є вміст олії, який у наших варіантах знаходився в межах середніх значень – 42,5-46,4%. Суттєво вищі показники вмісту олії були в насінні соняшника фракції 5,0-5,5 мм: гібрида ‘НК Неома’ – 46,4% та сорту ‘Сур’ – 45,2 %.

За початковими показниками вмісту олії насіння соняшника досліджуваних зразків коливалося між 2-м та 3-м класами якості. Зокрема, насіння сорту ‘Сур’ контрольного варіанту та фракції 3,5-4,5мм – відповідало 3-му класу якості (більше 40%), і лише фракції 5,0-5,5 мм – 2-му класу якості (більше 45%). Насіння гібриду ‘НК Неома’ контрольного варіанту та фракції 5,0-5,5мм – відповідало 2-му класу якості, а фракції 3,5-4,5 мм – 3-му класу якості.

Важливим показником якості є кислотне число, яке характеризує свіжість олії. У всіх досліджуваних зразках насіння соняшнику цей показник мав низьке значення (в межах 0,30-0,35 мг КОН/г), що говорить про його свіжість та хорошу якість олії.

Менший показник кислотного числа був відмічений у насінні гібриду ‘НК Неома’ в порівнянні з насінням сорту ‘Сур’ у всіх досліджуваних фракціях. Знову ж нижчими показниками кислотного числа характеризувалася фракція насіння соняшника фракції 5,0-5,5мм – 0,30-0,32 мг КОН/г.

Таким чином найбільший вихід олії та кращу її якість забезпечує насіння соняшнику гібриду ‘НК Неома’ у порівнянні із сортом ‘Сур’. Фракція насіння розміром 5,0-5,5 мм значно переважає за вмістом олії інші досліджувані фракції, цим самим забезпечуючи вищу класність насіння соняшника під час реалізації.